

Deze nieuwsbrief van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft tot doel u te informeren over kwesties die van belang zijn voor de gecombineerde provinciale staten- en waterschapsverkiezingen van 20 maart 2019 en de Europees Parlementsverkiezing van 23 mei 2019

24 september 2018

1. Verkiezingskalenders gecombineerde provinciale staten- en waterschapsverkiezingen en Europees Parlementsverkiezing

Bij deze nieuwsbrief zijn de verkiezingskalenders voor de gecombineerde provinciale staten- en waterschapsverkiezingen (woensdag 20 maart 2019) en de Europees Parlementsverkiezing (donderdag 23 mei 2019) gevoegd. Hierin staan de voor u relevante data.

2. Toegankelijkheid stemlokalen

Alle stemlokalen toegankelijk

Op 1 januari 2019 treedt de wijziging van de Kieswet in werking die bepaalt dat alle stemlokalen toegankelijk moeten zijn voor kiezers met een lichamelijke beperking. Als burgemeester en wethouders hieraan niet voldoen, moeten zij de raad informeren over de redenen. De wetswijziging is het gevolg van een begin 2016 door de Tweede Kamer aanvaard amendement.

Voor het toetsen van de toegankelijkheid wordt de checklist 'Toegankelijkheid stemlokalen' gebruikt, waarvan de eerste versie in 2012 in opdracht van BZK is opgesteld door bouwkundig adviesbureau voor toegankelijkheid PBT Consult, in overleg met de Chronisch zieken en Gehandicapten Raad Nederland (CG-Raad), thans Ieder(in). Een stemlokaal is volledig toegankelijk als het aan alle criteria van deze checklist voldoet.

Meer ruimte in de checklist

Eerder dit jaar hebben de VNG en de NVVB onder gemeenten geïnventariseerd welke onderdelen van de checklist in de praktijk moeilijk te implementeren zijn. Aanleiding voor deze inventarisatie was dat de checklist door veel gemeenten als erg rigide of te streng werd ervaren. Soms zijn er goede gelijkwaardige alternatieven voor een bepaalde eis uit de checklist, die geen afbreuk doen aan de toegankelijkheid.

Op 18 september jl. spraken Ieder(in), PBT Consult, VNG, NVVB en BZK over de uitkomsten van de inventarisatie en de mogelijke aanpassingen in de checklist. In dit overleg is afgesproken dat de checklist op onderdelen aangepast zal worden, zodat er meer ruimte komt voor gelijkwaardige alternatieve maatregelen. Ook zal de checklist tips bevatten voor gemeenten hoe zij aan de eisen kunnen voldoen. Hiermee verwachten we dat de checklist beter toepasbaar wordt. Het streven is om de vernieuwde checklist uiterlijk begin oktober te presenteren. Uiteraard wordt u op de hoogte gehouden.

Informatiebijeenkomsten over de checklist

BZK houdt in samenwerking met PBT Consult op maandag 15 oktober en op maandag 29 oktober a.s. een informatiebijeenkomst over de nieuwe checklist. Alle gemeenten zijn welkom op een van deze dagen. Locatie: Churchilllaan 11, Utrecht. Meer informatie over het programma en de wijze van aanmelding volgt.

Leesloep en verlichting

Uit onderzoek en meldingen tijdens de Tweede Kamerverkiezing van vorig jaar kwam naar voren dat vooral mensen met een visuele beperking moeilijkheden ondervonden bij het uitbrengen van

hun stem. Om mensen die slechtziend zijn te ondersteunen zijn twee zaken van belang: een loep en goede verlichting. Een loep hoort, zoals ook de checklist vermeldt, in het stemlokaal aanwezig te zijn. Vooral mensen die nog rond de 30% zicht hebben, onder wie veel ouderen, kunnen baat hebben bij dit hulpmiddel.

Minister Ollongren heeft onlangs €479.000 excl. BTW (ruim €600.000 incl. BTW) beschikbaar gesteld aan de gemeenten, ten behoeve van aanschaf van leesloepen voor alle stemlokalen. Dat is gebeurd via het Gemeentefonds. Meer informatie staat in de septembercirculaire. Informeer hiernaar bij uw collega's van de financiële afdeling/directie.

U wordt verzocht om van het voor uw gemeente beschikbaar gestelde bedrag voor elk stemlokaal een leesloep aan te schaffen die zorgt voor een substantiële vergroting van de tekst en die ook een lampfunctie heeft, die de tekst op het stembiljet extra verlicht. In overleg met de Oogvereniging zijn specificaties geformuleerd die bij de aanschaf van de loepen kunnen worden aangehouden als richtlijn: **een vergroting van 4x en een lichtopbrengst van minimaal 3000 lux**.

De verlichting kan eventueel ook apart ter beschikking gesteld worden als taaklampje, dat dan wel dichtbij het stembiljet te brengen moet zijn. Voor de verkiezingen van 2019 moet in elk stemlokaal een leesloep beschikbaar zijn die voldoet aan bovenstaande eisen. Deze eisen zullen ook worden opgenomen in de checklist toegankelijkheid.

Mal voor het stembiljet en audio-ondersteuning voor kiezers met een visuele beperking

Gemeenten die dat willen, kunnen bij de verkiezingen in 2019 slechtziende en blinde kiezers een mal (tevens voorzien van braille) voor het stembiljet aanbieden, samen met audio-ondersteuning. De Oogvereniging is beschikbaar voor advies over het beschikbaar stellen en het gebruik van de mal en audio-ondersteuning, via ooglijn@oogvereniging.nl, of telefoonnummer 030-2945444 (ma t/m vr 9.00-15.30 uur).

Als u vragen heeft over de komende verkiezingen, dan kunt u die stellen aan het Informatiepunt van de Kiesraad, een gezamenlijk initiatief van BZK en de Kiesraad (informatiepunt@kiesraad.nl, 070-4267329).

Mocht u deze nieuwsbrief niet meer willen ontvangen of wilt u een collega aanmelden, stuur dan een e-mail aan postbus.verkiezingen@minbzk.nl.

Bijlagen:

- Verkiezingskalender gecombineerde provinciale staten- en waterschapsverkiezingen 2019
- Verkiezingskalender Europees Parlementsvierkiezing 2019